

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΟΣ ΚΥΡΙΑΚΗ Ζ' ΛΟΥΚΑ (6/11/2011)

Αγίου Ιερομάρτυρος Παύλου του Ομολογητού

Η μαρτυρική πορεία της Ορθοδοξίας

Η μνήμη του σήμερα εορταζομένου Αγίου Ιερομάρτυρος Παύλου του Ομολογητού, αγαπητοί μου, μάς μεταφέρει στην εποχή της μεγάλης αναταραχής που δοκίμασε η Εκκλησία από τη δράση της αίρεσης του αρειανισμού, τις πρώτες δεκαετίες του 4^{ου} μ.Χ. αιώνα. Ο Άγιος Παύλος, γεννημένος στη Θεσσαλονίκη, διακρίθηκε για την αγνότητα του βίου του, την πραότητα του και την ομολογιακή του διάθεση. Εισήλθε νέος στις τάξεις του ιερού Κλήρου και νέος, επίσης, αναδείχθηκε Αρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, σε μια εποχή που η αίρεση του Αρείου, μολονότι είχε σαφώς καταδικαστεί από την Α' Οικουμενική Σύνοδο, εξακολουθούσε να ταλαιπωρεί την Εκκλησία, με την επιμονή των επιγόνων του αιρεσιάρχη, κυρίως, όμως, με την εμπλοκή της πολιτικής εξουσίας στα ζητήματα της πίστεως.

Αυτοκράτορας τότε ήταν ο αιρετικός Κωνσταντίνος, ο οποίος ανέτρεψε τον Αρχιεπίσκοπο Παύλο και προκάλεσε πολλαπλή ταλαιπωρία τόσο στον ίδιο, όσο και στην Εκκλησία, η οποία βίωσε περίοδο μακράς αναταραχής. Η διαμάχη Ορθοδόξων και αιρετικών οδήγησε, τελικά, τον Παύλο εξόριστο στην μακρινή Αρμενία, όπου ο Ομολογητής Ιεράρχης βρήκε μαρτυρικό θάνατο, όταν οι αιρετικοί οπαδοί του Αρείου εισέβαλαν στον Ναό, όπου λειτουργούσε και τον έπνιξαν με το ωμοφόριό του. Η Τιμία Κάρα του Αγίου Παύλου φυλάσσεται στην Ιερά Μονή Σίμωνος Πέτρας του Αγίου Όρους, όπου τιμάται ιδιαίτερος¹

Ο μαρτυρικός βίος του Αγίου Παύλου του Ομολογητού συνιστά εικονισμό της μαρτυρικής πορείας της Ορθοδόξου Εκκλησίας στην διάρκεια του χρόνου. Ο λόγος του Κυρίου *ει εμέ εδίωξαν και υμάς διώξουσιν*² επαληθεύεται διαρκώς στην Εκκλησιαστική ιστορία, καθορίζοντας και την μοίρα όσων επιλέγουν να υπηρετήσουν την Εκκλησία με απόλυτη αφοσίωση και συνέπεια. Η μαρτυρική πορεία της Εκκλησίας ξεκινά στο πρόσωπο του Ιδρυτού της Ιησού Χριστού, ο οποίος εκουσίως οδηγείται στο μαρτύριο, καθιστώντας τον Τίμιο Σταυρό ατιμήτο σύμβολο της Εκκλησίας και το κενό μνημείο σημείο ζωής και θριάμβου της Αναστάσεως. Το μαρτύριο συνεχίστηκε στους πρώτους αιώνες της Χριστιανικής πίστες, τότε που το δαιμονοκίνητο θηρίο της ειδωλολατρίας προσπαθούσε να κρατηθεί στη ζωή βυθίζοντας την Εκκλησία στο αίμα των δισμυρίων Μαρτύρων της.

¹ Νέος Συναξαριστής της Ορθοδόξου Εκκλησίας, Τόμος 3^{ος}, σελ. 63-65

² Ιωάν, 15,20

Ακολούθησαν αιώνες αναταραχής από την δράση των αιρετικών, οι οποίοι, παρασύροντας, συχνά, την πολιτική εξουσία στο άρμα τους, προσέφεραν στην Εκκλησία πλειάδα ομολογητών Αγίων, όπως ο Άγιος Παύλος ο Ομολογητής. Το μαρτύριο συνεχίστηκε όταν η Χριστιανική αυτοκρατορία έπεσε θύμα των παπικών σταυροφοριών και καταλύθηκε, με αιματηρό και βάνουσο τρόπο, αναδεικνύοντας νέους μάρτυρες και ομολογητές. Η μακραίωνη σκλαβιά που επέβαλε η Οθωμανική επικράτηση, επεφύλαξε νέες περιπέτειες και ανείπωτα μαρτύρια για την Ορθόδοξη Εκκλησία, η οποία την περίοδο εκείνη ανέδειξε τα πλήθη των Αγίων Νεομαρτύρων. Μήπως, όμως και ο 20ός αιώνας του πολιτισμού και της επιστήμης άφησε ελεύθερη την Ορθοδοξία; Νέοι διωγμοί και νέοι μάρτυρες αναδείχθηκαν στις Ορθόδοξες χώρες της Ανατολικής Ευρώπης, οι οποίες βίωσαν την τραγωδία του αθεϊστικού καθεστώτος που έπνιξε στο αίμα τους ομολογητές της πίστεως, έκλεισε Εκκλησίες, γκρέμισε Μοναστήρια, δε μπόρεσε, όμως, ποτέ να ξεριζώσει από τις καρδιές των απλών ανθρώπων την αγάπη για τον Χριστό και την Εκκλησία.

Κι αν όλα τα παραπάνω συνιστούν τους εξωτερικούς διωγμούς που υπέστη η Ορθοδοξία στην πορεία των αιώνων, χειρότερες ήταν οι δοκιμασίες που δοκίμασε εκ των έσω. Πρόκειται για την φθορά και τις πληγές που άνοιξαν στο σώμα της Εκκλησίας τα ίδια τα στελέχη της, με τις μικρότητες, τις πτώσεις και τα ανομήματά τους, τα σκάνδαλα και τις διαιρέσεις τους, κατάσταση που υφίσταται, δυστυχώς, μέχρι και σήμερα. Αυτή είναι η μοίρα της Ορθοδοξίας, που, παρά τα ραπίσματα, εξωτερικά και εσωτερικά, παραμένει όρθια, θεματοφύλακας της αλήθειας του Ιησού Χριστού, αντιστεκόμενη στον πειρασμό της εξουσίας, της εκκοσμίκευσης και της αναπροσαρμογής του φρονήματος και της πίστης της, ανάλογα με τα δεδομένα της κάθε εποχής. Αυτό είναι, τελικά και το μεγαλείο της, αφού *«χωρίς πολύ ράπισμα η Ορθοδοξία δεν θα ήταν φορέας της αλήθειας του Θεού, μέσα από τόσα χαρακώματα και σκότος αιώνων και αιώνων. Διέσχισε μακρύ δρόμο, με εμπόδια, φυλάσσοντας την αλήθεια και τα ιερά καθαρά. Χωρίς βάσανα η Ορθοδοξία δεν θα κρατούσε την καθαρότητά της ούτε εκατό χρόνια. Ποτέ δεν είχε έναν ολόκληρο αιώνα ειρήνη και ελευθερία, χωρίς διωγμούς, χωρίς μαστιγώματα, χωρίς σκλαβιά, φωτιά και φρίκη, εδώ και είκοσι αιώνες»*³

Αν η Ορθοδοξία άντεξε στην μαρτυρική αυτή πορεία τόσων αιώνων δε το κατάφερε γιατί έκρυβε μέσα της κοσμική δύναμη και ισχύ, αλλά γιατί κυριεύσε τον κόσμο με την δύναμη της ταπεινής αγάπης του Ιησού Χριστού, που χαρίζει στον άνθρωπο την ελευθερία να αγαπά, να θυσιάζεται, να πονά, να πιστεύει, να ψάχνει την αλήθεια, όχι από τον φόβο της τιμωρίας, αλλά για τη δική του σωτηρία. ΑΜΗΝ!

³ Άγιος Νικόλαος Βελιμίροβιτς, «Δρόμος χωρίς Θεό δεν αντέχεται», σελ. 66

Αρχιμ. Ε.Ο.